

VENDIM
Nr.135, datë 24.12.2014

**MBI SHQYRTIMIN DHE MIRATIMIN E “ENERGY REGULATOR’S JOINT
OPINION ON TAP AG’S REQUEST FOR A PROLONGATION OF THE VALIDITY
PERIOD OF THE EXEMPTION DECISION”/“OPINIONI I PËRBASHKËT I
RREGULLATORËVE TË ENERGISË MBI KËRKESËN E TAP AG PËR SHTYRJE
TË PERIUDHËS SË VLEFESHMËRISËSË VENDIMIT TË PËRJASHTIMIT”**

Bordi i Komisionerëve i Entit Rregullator të Energjisë (ERE), në mbledhjen e tij të datës 24.12.2014,

Në zbatim të:

- Direktivës 2009/73/EC të Parlamentit Europian dhe të Këshillit të datës 13 korrik 2009 (në tekstin në vijim: Direktiva 73/09);

- Rregullores 713/2009/CE të Parlamentit Europian dhe të Këshillit të datës 13 korrik 2009;

- Rregullores 715/2009/CE të Parlamentit Europian dhe të Këshillit të datës 13 korrik 2009 (në vijim rregullorja 715/09);

- Ligjit nr. 9946, datë 30.6.2008, “Për sektorin e gazit natyror”, të ndryshuar;

- Vendimit nr. 27, datë 1.3.2013, të Bordit të Komisionerëve të ERE, “Për miratimin e përjashtimit të kushtëzuar të kompanisë TAP – AG prej kërkesave të neneve 9, 32 dhe 41 (6), (8) dhe (10) të direktivës 2009/73/EC për projektin Trans Adriatik Pipeline”;

- Vendimit nr. 12, datë 14.2.2014 “Mbi shqyrtimin dhe miratimin e Programit të Përputhshmërisë Rregullatore/Regulatory Compliance Programme’ paraqitur nga TAP AG në bazë të ‘Opinionit të Përbashkët Përfundimtar/Final Joint Opinion’ në kuadër të procedurës së përjashtimit për gazsjellësin TAP”.

- Vendimit nr. 16, datë 13.3.2014 “Mbi miratimin e udhëzuesit për menaxhimin e kapaciteteve në projektin Trans Adriatic Pipeline (TAP për fazën e parë të rezervimit (*First Booking Phase*))”, sipas ‘Opinionit të Përbashkët Përfundimtar/Final Joint Opinion’ në kuadër të procedurës së përjashtimit për gazsjellësin TAP”.

- Vendimit nr. 17, datë “Mbi shqyrtimin dhe miratimin e Njoftimit të fazës së rezervimit/ *Booking Phase Notice*”, paraqitur nga TAP AG për procedurën e alokimit të kapaciteteve të gazsjellësit TAP në përputhje me udhëzuesin e aprovuar me vendimin nr. 16, datë 13.3.2014.

- Kërkesës së TAP AG, për përjashtimin e gazsjellësit TAP, e datës 2 shtator 2011 (në vijim letra e datës 2 shtator 2011).

- Vendimit të Komisionit Europian C (2013) të datës 16 maj 2013, “*Exemption of Trans Adriatic Pipeline from the requirements on third party access, tariff regulation and ownership unbundling laid down in Articles 9, 32, 41(6), 41(8) and 41(10) of Directive 2009/73/EC*” (në vijim vendimi i Komisionit Europian i 16 maj 2013);

- Opinionit të Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë (nr. 1/2013) të datës 14 maj 2013;

- Vendimit nr. 64, datë 13.6.2013, të Bordit të Komisionerëve të ERE “Për amendimin e vendimit të Bordit të Komisionerëve të ERE nr. 27 datë 1.3.2013 “Për miratimin e përjashtimit të kushtëzuar të kompanisë TAP-AG prej kërkesave të neneve 9, 32 dhe 41(6), (8) dhe (10) të direktivës 2009/73/EC për projektin Trans Adriatik Pipeline”, për marrjen në konsideratë të Opinionit të Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë (nr.1/2013) dhe vendimit të Komisionit Europian (C(2013)2949” nëpërmjet miratimit të dokumentit “Opinion i Përbashkët Përfundimtar i Rregullatorëve të Energjisë mbi Aplikimin e TAP AG për Përjashtim. Autoriteti për Energjinë Elektrike dhe Gazin (Itali), Enti Rregullator i Energjisë (Shqipëri) dhe Autoriteti Rregullator i Greqisë (Greqi)”/ “*Final Joint Opinion of the Energy Regulators on TAP AG's Exemption Application Autorita për*

l'Energia Elettrica e il Gas (Italy), Enti Rregullator i Energjisë (Albania) and Regulatory Authority of Greece (Greece)” në vijim Final Joint Opinion;

- Kërkesës së TAP AG datë 5 shkurt 2014 (prot. hyrës nr. 56/1 datë 8.2.2014), për miratimin e draftit final të “Programit të Përputhshmërisë Rregullatore/*Regulatory Compliance Programme*” i dorëzuar më parë në 15 nëntor 2013 (nr. Protokolli hyrës 500/19). E njëjta kërkesë i është paraqitur njëkohësisht dhe në të njëjtën formë edhe Autoriteteve Rregullatore të Italisë (AEEG) dhe Greqisë (RAE)

- Vendimit nr. 127, datë 7.11.2013 “Mbi miratimin e metodologjisë së tarifave (*TAP Tariff Code*), të propozuar nga TAP AG, sipas detyrimeve të përcaktuara në “Opinionin e Përbashkët Përfundimtar /*Final Joint Opinion*” në kuadër të procedurës për përjashtimin e gazsjellësit TAP”;

- Kërkesës së TAP AG të datës 8 janar protokolluar prej ERE me nr. prot. 56, datë 14.1.2014;

- Letra përcjellëse nga shoqëria tregtare TAP AG nr. prot. 329/25 datë 17.12.2014, duke konsideruar që:

- Shoqëria TAP AG, në përputhje me ligjin nr. 9946, datë 30.6.2008 “Për sektorin e gazit natyror”, ka paraqitur në ERE kërkesën për përjashtim në lidhje me projektin e një interkonjeksi qe kalon nga Greqia, dhe Shqipëria për të vijuar në Itali (në vijim gazsjellësi TAP); si i tillë për efekt të përjashtimit është e nevojshme përfshirja edhe e autoriteteve rregullatore (në vijim Autoritetet) për Greqinë Enti Rregullator i Energjisë (në vijim RAE) dhe për Italinë Autoriteti për Energjinë Gazin dhe Ujërat (në vijim AEEG);

- Paragrafi 4.10.2 e *Final Joint Opinion*, parashikon, në koherencë me nenin 36 paragrafi 9 të direktivës 73/09, që vendimi për përjashtim të humbasë efektin e tij mbas 3 vitesh nga adoptimi i tij (6 qershor 2016) nëse mbas skadimit të këtij afati nuk ka nisur ndërtimi i infrastrukturës dhe 6 vjet mbas adoptimit të tij nuk është ende operativ, përveçse nëse Komisioni vendos se vonesa është për shkak të pengesave të mëdha që janë jashtë kontrollit të subjektit të cilit i është dhënë përjashtimi;

- Afatet kohore të parashikuara merrnin në konsideratë gjendjen e projektit në momentin e adoptimit të *Final Joint Opinion*, si dhe tëvlerësimeve më të mira të mundshme në atë kohë, në përputhje me datën e parashikuar për vënien në punë të gazsjellësit të pritshëm, për të cilin as konsorciumi Shah Deniz (në vijim konsorciumi SD), dhe as TAP AG nuk kishin marrë ende vendimin final për investim;

- Pasmarrjes së vendimit përfundimtar të investimit në projektin në fjalë (14 dhjetor 2013), konsorciumi SD i njoftoi TAP AG-së që dritarja e parë e parashikuar nga *Funnelling Mechanism* do të zgjasë nga 1 janar 2020 deri më 31 dhjetor 2022;

- Për sa është thënë më sipër, TAP AG, me anë të letrës të datës 27 qershor 2014, i ka kërkuar zyrtarisht autoriteteve që tështynë periudhën e vlefshmërisë së vendimit të përjashtimit dhe rrjedhimisht të vendosë përkatësisht datat e 1 janarit 2020 dhe 31 dhjetorit 2022, kohë brenda së cilës gazsjellësi duhet të jetë i ndërtuar dhe operacional.

- Më pas, në letërën e 17 dhjetorit 2014 TAP AG informoi autoritetet që në bazë të njoftimit të fundit të marrë nga SD Consortium (16 dhjetor), dritarja e dytë e parashikuar nga *funnelling mechanism* për shpërndarjen e gazit do të zgjasë nga 1 janar 2020 deri më 31 dhjetor 2020;

- Termat e propozuar do të mundësojnë për të bashkërenduar datën e supozuar të hyrjes në funksionim të gazsjellësit me kontratat themelore të gazit duke parë që nga informacioni i dhënë nga konsorciumi SD nuk është e mundur që dorëzimi i parë i gazit të bëhet parajanarit 2020;

- Në mbështetje të kërkesës së saj përshtyrjen e afateve, TAP AG, me letrat e 14 mars 2014, 11 nëntor 2014, 26 nëntor 2014 dhe 17 dhjetor 2014, shpjegoi se:

- Angazhimet aktuale kontraktuale të konsorciumit SD nuk lejojnë të kryhet shpërndarja e gazit në Evropë përpara datës 1 janar 2020 ose përtej 31 dhjetor 2020;

- Këto mekanizma kontraktuale janë imponuar mbi TAP AG nga konsorciumi SD prandaj TAP AG nuk ka asnjë fuqi për të ndikuar vendimet në lidhje me datën e dorëzimit të gazit;

- Për më tepër, mospërputhja e periudhës së vlefshmërisë së vendimit të përjashtimit dhe kohëzgjatjes së kontratave të gazit (i cili është definuar edhe nga *funnelling mechanism*) mund të çojnë TAP AG dhe

transportuesit drejt një rrezikutë konsiderueshëmfinanciar dhe tregtar, sepse një mospërputhje e tillë do të krijonte pasiguri mbi:

i) kapacitetin e disponueshëm për transportuesit në fund të periudhës së përjashtimit, duke rezultuar në pamundësinë e këtyre të fundit për të përmbushur detyrimet e për të blerë gazsiçështë parashikuar me nënshkrimin e kontratave afatgjata; dhe

ii) mundësia e TAP AG për kthimin e investimit në gazsjellës brenda 25 viteve, supozim mbi të cilin aksionarët e TAP AG kanë bazuar vendimin e tyre për të investuar në projektin në fjalë;

- *Funnelling mechanism* është projektuar në mënyrë që të sigurojë fleksibilitetin e nevojshëm për të bashkërenduar datën e vënies nëpunë të gazsjellësit me investime të ndryshme të pranishme përgjatë gjithë projektit; kështu qëasnjë investim nuk kryhet shume më herët ose shumë mëvonëduke ngarkuar kështubarrën financiare apo rreziqe të panevojshme në kurriz të investitorëve.

- *Funnelling Mechanism* nuk i referohet datës së hyrjes në punë të tubacionit sipas parimit *sine die* por, në të kundërt, përcakton një afat kohor me të cilin gazi dërgohet për te përdoruesit (domethënë, jo më vonë se 31 dhjetor 2020 në bazë të informacionit më të fundit të marrë me shkresën e datës 17 dhjetor 2014);

- Sëfundmi, bashkërendiminë mes të periudhës së vlefshmërisë së vendimit të përjashtimit dhe kohës së*funelling mechanism* do të mundësonte transportuesit për të siguruar kapacitetin hyrës në sistemin e transportit italian për gjatë të gjithë kohëzgjatjes së kontratave bazë për furnizimin e gazit.

Duke konsideruar që:

- Në përputhje me dispozitat e nenit 36 të direktivës 73/09, kërkesa e TAP AG me objekt shtyrjenepëriudhës e vlefshmërisë së vendimit të përjashtimit është e motivuar nga rrethanat që ishin të panjohura në kohën e miratimit të*Final Joint Opinion* dhe përtej kontrollit të drejtpërdrejtë të kompanisë aplikuese;

- Afatete lidhura me investimet e ndryshme në të gjithë zinxhirin e furnizimit të projektit në fjalë kanë ndikuar në datën e hyrjes në funksionimin e tubacionit;

- Vendimi për të përdorur *funneling mechanism* për të përcaktuar datën e hyrjes në punë të gazsjellësitnë lidhje me dërgesat e para të gazit në Evropë duket të jetë i përshtatshëm për të lejuar koordinimin e nevojshëm në mes të investimeve të ndryshme të nevojshme për të ndërtuar infrastrukturën komplekse të tilla si projekti në fjalë;

- Nga ana tjetër, zgjedhja e një date të caktuar të mundshme (që ndër të tjera është identifikuar përpararealizimittë projektit), brenda të cilit gazsjellësiduhet të jetë funksional, duket më pak e përshtatshme në këtë rast, duke qenë se mungesa totale e fleksibilitetit mund të shkaktojë rreziqe më të mëdha financiare dhe joefikasitet në dëm të atyre që investojnë përgjatë gjithë projektit;

- Shtyrja e mundshme ekohëzgjatjessë periudhës së vendimit përjashtues, kërkuar nga TAP AG, nuk duhet të shkaktojë një vonesë të mëtejshme në funksionimin e gazsjellësit - duke qenë se prej informacionit të marrë, rezultontashmë se janë marrë përsipër detyrimemes blerësve dhe transportuesve, kështu që nuk do të ketë më shumë arsye për të shtyrë datën për shpërndarjen e gazit;

- Duke marrë në konsideratë argumentet emësipërme, e gjykojmë të arsyeshëm qëndrimin pozitivpërsa i përket kërkesës së TAP AG për zgjatjen eperiudhës së vlefshmërisë së vendimit të përjashtimit.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i Komisionerëve

VENDOSI:

1. Të miratojë “*Energy Regulator’s Joint Opinion on TAP AG’s request for a prolongation of the validity period of the exemption decision*”/“Opinion i Përbashkët i Rregullatorëve tëEnergjisë mbi kërkesën e TAP AG për shtyrje tëperiudhës sëvlefshmërisë tëvendimit tëpërjashtimit”, bashkëlidhurkëtij vendimi.

2. Njoftimin e Sekretariatit të Komunitetit tëEnergjisë, Ministrinë e Energjisë

dheIndustriisë,Autoriteteve Rregullatore të Energjisë të Italisë (AEEG) dhe Greqisë (RAE) dheTAP AG,
për marrjen e këtij vendimi.

3. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI
Petrit Ahmeti